

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 30 mars 2010 (12.4)
(OR. en)**

8157/10

**Interinstitutionellt ärende:
2010/0065 (COD)**

**DROIPEN 30
MIGR 36**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionen
av den:	29 mars 2010
Ärende:	Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer och om upphävande av rambeslut 2002/629/RIF

För delegationerna bifogas kommissionens förslag, som översänts per brev från
direktör Jordi Ayet Puigarnau till Pierre de Boissieu, generalsekreterare för
Europeiska unionens råd.

Bilaga: KOM(2010)95 slutlig

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 29.3.2010
KOM(2010)95 slutlig

2010/0065 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer och om
upphävande av rambeslut 2002/629/RIF**

MOTIVERING

1. BAKGRUND

1.1. Motiv och syfte

Människohandel anses vara ett av de allvarligaste brotten i världen, en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna, en modern form av slaveri och en ytterst lönsam affär för organiserad brottslighet. Människohandel består i rekrytering, överföring eller mottagande av personer genom tvång, vilseledande eller missbruk av en persons utsatta belägenhet i utnyttjandesyfte, inbegripet för sexuell exploatering, utnyttjande av arbetskraft, tvångsarbete, slaveriliknande arbete i hemmet eller andra former av utnyttjande, t.ex. avlägsnande av organ.

Därför måste människohandel bemötas resolut, och insatserna måste syfta till att förebygga och lagföra brottet samt att skydda brottsoffren.

1.2. Allmän bakgrund

Åtskilliga medlemsstater i EU är viktiga destinationer för handeln med människor från länder utanför EU. Dessutom finns det bevis för sådan handel även inom EU. Enligt tillgängliga uppgifter är det rimligt att anta att hundratusentals människor varje år blir offer för människohandel från tredjeländer till EU eller inom EU.

Social utsatthet är utan tvekan den viktigaste bakomliggande orsaken till människohandel. Denna utsatthet beror i sin tur på ekonomiska och sociala faktorer som fattigdom, könsdiskriminering, väpnade konflikter, våld i hemmet, dysfunktionella familjer och personliga omständigheter som ålder, hälsotillstånd eller funktionsnedsättningar. Internationella nätverk av organiserad brottslighet utnyttjar denna utsatthet för att underlätta migration och därefter grovt utnyttja personerna i fråga genom att använda våld, hot, tvång eller olika former av missbruk av makt, t.ex. skudslaveri. De höga förtjänster som detta ger upphov till är en viktig drivkraft. Efterfrågan på sexuella tjänster och billig arbetskraft är en bidragande orsak.

1.3. Gällande bestämmelser

FN:s konvention om barnets rättigheter som antogs 1989 strävar efter att skydda barn från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. Denna skyldighet omfattar också sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp mot barn i anknytning till människohandel.

År 2000 antog FN ett tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Protokollet var det första övergripande internationella instrument som tog upp människohandel. I mars 2009 hade protokollet ratificerats av 24 EU-medlemsstater, och de återstående tre hade undertecknat det. Europeiska gemenskapen har undertecknat och godkänt protokollet.

Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel utgör en övergripande och enhetlig ram som omfattar förebyggande, samarbete mellan olika aktörer, skydd av och hjälp till offer för människohandel och en skyldighet att straffbelägga människohandel. Ett genomförande av dessa åtgärder skulle leda till stora förbättringar. Konventionen har

ratificerats av sexton EU-medlemsstater. Ytterligare 10 har undertecknat den och inlett ratifikationsprocessen.

Rambeslutet om bekämpande av människohandel antogs den 19 juli 2002 som ett svar på ett allmänt erkänt behov av att på EU-nivå tackla det allvarliga brott som människohandel innebär. Kommissionen antog en rapport om genomförandet av rambeslutet i maj 2006.

I direktiv 2004/81/EG föreskrivs stöd och uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som blir offer för människohandel. Kommissionen kommer att rapportera om genomförandet av direktiv 2004/81/EG under 2010 och överväga lämpliga åtgärder för att ytterligare stärka medlemsstaternas skydd av brottsoffer.

1.4. Förenlighet med Europeiska unionens politik och mål på andra områden

Kampen mot alla former av könsrelaterat våld, däribland människohandel, är en integrerad del av kommissionens åtagande enligt färdplanen för jämställdhet¹. Kampen mot människohandel med barn ingår även i strategin för barnets rättigheter². Målet att bekämpa människohandel och hjälpa dem som fallit offer är i överensstämmelse med bestämmelserna i rådets rambeslut 2001/220/RIF om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden³ och i rådets direktiv 2004/81/EG om uppehållstillstånd⁴, som tar upp invandringsfrågor och endast är tillämpligt på tredjelandsmedborgare. Alla bestämmelser i det här direktivet är tillämpliga i den mån den aktuella frågan inte omfattas av ovannämnda direktiv. Målet att bekämpa människohandel är också förenligt med rådets direktiv 2004/80/EG om ersättning till brottsoffer, som syftar till att underlätta möjligheten för brottsoffer att få ersättning i gränsöverskridande fall⁵ och med rådets rambeslut 2008/841/RIF om kampen mot organiserad brottslighet⁶. Människohandel är upptagen i förteckningen över de brott som ska medföra överlämnande på grundval av en europeisk arresteringsorder enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF om den europeiska arresteringsordern⁷. De ovan nämnda målen är helt och hållet förenliga med dessa instrument, liksom med Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel och med Europols och Eurojusts mandat.

Varje åtgärd som vidtas av EU på detta område måste respektera de grundläggande rättigheterna och beakta de principer som erkänts i synnerhet i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU-stadgan) och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. När medlemsstaterna tillämpar EU-lagstiftningen måste de göra det i enlighet med dessa rättigheter och principer.

¹ Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En färdplan för jämställdhet 2006–2010, SEK(2006) 275, KOM(2006) 92.

² Meddelande från kommissionen – Mot en EU-strategi för barnets rättigheter, SEK(2006) 888, SEK(2006) 889, KOM(2006) 367.

³ Rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden, EGT L 82, 22.3.2001, s. 1.

⁴ Rådets direktiv 2004/81/EG av den 29 april 2004 om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna, EUT L 261, 6.8.2004, s. 85.

⁵ Rådets direktiv 2004/80/EG av den 29 april 2004 om ersättning till brottsoffer, EUT L 261, 6.8.2004, s. 15.

⁶ Rådets rambeslut 2008/841/RIF om kampen mot organiserad brottslighet, EUT L 300, 11.11.2008, s. 42.

⁷ Rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, EGT L 190, 18.7.2002.

Detta förslag har granskats ingående i syfte att sörja för att bestämmelserna i förslaget till fullo överensstämmer med de grundläggande rättigheterna, i synnerhet de som rör människans värdighet, förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, förbudet mot slaveri och tvångsarbete, barnets rättigheter, rätten till frihet och säkerhet, yttrande- och informationsfrihet, skydd av personuppgifter, rätten till ett effektivt rättsmedel och en opartisk domstol samt principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff.

Artikel 5.3 i EU-stadgan, där människohandel uttryckligen förbjuds, har ägnats särskild uppmärksamhet. Dessutom har artikel 24 i EU-stadgan varit av betydelse eftersom många av offren för människohandel är barn. Bestämmelser om skydd av och stöd till offer för människohandel har en positiv inverkan på de grundläggande rättigheterna. Rätten att skyddas från slaveri, tvångsarbete och trældom har erkänts av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Även offrets rätt till en korrekt, opartisk, effektiv och snabb utredning är relevant i detta sammanhang och skulle omsättas i praktiken om offrets roll i det straffrättsliga förfarandet fick ett större erkännande.

En eventuellt negativ följd av en utökad roll för offret i straffrättsliga förfaranden skulle kunna uppstå, om denna stärkta roll skulle äventyra den tilltalades processuella rättigheter, särskilt rätten till en opartisk domstol och rätten till försvar (artikel 47 respektive artikel 48 i EU-stadgan). Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har emellertid fastställt tydliga principer för att förena den tilltalades och offrets respektive rättigheter. Full förenlighet med rätten till försvar har därför säkerställts genom en omsorgsfull utformning av lagtexten, vilket är grunden för ett korrekt genomförande i medlemsstaterna.

Vid behov får de finansieringsmöjligheter som finns på EU-nivå användas på lämpligt sätt för att stödja medlemsstaternas arbete med att uppfylla kraven i detta direktiv.

2. SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSANALYS

2.1. Samråd med berörda parter

2.1.1. Samrådsmetoder, målsektorer och deltagarnas allmänna profil

Efter rådets begäran om en utvärdering av genomförandet av EU-planen⁸ skickade kommissionen i december 2007 ut ett frågeformulär till medlemsstaterna, som besvarades av 23 medlemsstater och Norge. Resultaten integrerades i kommissionens arbetsdokument som antogs den 17 oktober 2008⁹.

Det hölls tre samrådsmöten för att utarbeta konsekvensanalysen. Expertgruppen för frågor om människohandel sammanträdde den 2 och 3 oktober 2008 och utfärdade efter långa diskussioner ett skriftligt yttrande. Ett samrådsmöte med experter med olika bakgrund, bland annat regeringar, brottsbekämpande organ, icke-statliga organisationer, internationella organisationer och universitet, hölls den 7 oktober 2008. Deltagarna uppmanades att lämna

⁸ EU:s plan för bästa metoder, standarder och förfaranden för att bekämpa och förhindra människohandel, EUT C 311, 9.12.2005, s. 1.

⁹ Utvärdering och övervakning av EU:s plan för bästa metoder, standarder och förfaranden för att bekämpa och förhindra människohandel, KOM(2008) 657.

skriftliga kommentarer, vilket flera experter gjorde. Ett möte med medlemsstaternas företrädare hölls den 17 oktober 2008.

2.1.2. Sammanfattning av svaren och av hur de har beaktats

- I det skriftliga yttrandet från Europeiska kommissionens expertgrupp för frågor om människohandel fastslogs att de vägledande principerna skulle vara att varje land förfogar över en lämplig rättslig ram och att mänskliga rättigheter görs till en huvudfråga. Den förespråkade vidare en holistisk, samordnad och integrerad strategi för att koppla samman regeringarnas politik för människohandel med migrationspolitiken, respekt för barnets rättigheter, främjande av forskning om människohandel och uppföljning av effekterna av strategier för att bekämpa människohandel.
- Många aktörer var eniga om behovet av särskilda bestämmelser för att förbättra utredningar och lagföring. Stödåtgärdernas avgörande betydelse framhölls generellt.
- Införandet av en särskild skyldighet att kriminalisera kunder som medvetet utnyttjar sexuella tjänster från en person som är offer för människohandel blev en omtvistad fråga bland aktörerna. Flera medlemsstater framhöll att en sådan bestämmelse under alla omständigheter inte borde vara bindande.

2.2. Extern experthjälp

Någon extern experthjälp har inte behövts.

2.3. Konsekvensanalys SEK(2009) 358 och sammanfattning av konsekvensanalys SEK(2009) 359

Flera politiska alternativ undersöktes i samband med det tidigare förslaget till ett rambeslut av den 25 mars 2009 i syfte att förebygga och bekämpa människohandel på ett effektivare sätt och ge brottsoffer ett bättre skydd.

• Alternativ 1: Inga nya EU-åtgärder

EU vidtar inga åtgärder för att bekämpa människohandel utan medlemsstaterna får fortsätta processen med att underteckna och ratificera Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel.

• Alternativ 2: Åtgärder utan lagstiftningskaraktär

Ingen ändring av rambeslut 2002/629/RIF. Åtgärder utan lagstiftningskaraktär kan införas på områden som stöd till brottsoffer, övervakning, förebyggande åtgärder i bestämmelseländer, förebyggande åtgärder i ursprungsländer, utbildning och samarbete mellan brottsbekämpande organ.

• Alternativ 3: Ny lagstiftning om lagföring, stöd till brottsoffer, förebyggande och övervakning

En ny lagstiftningsakt antas som införlivar bestämmelserna i det befintliga rambeslutet, vissa bestämmelser i Europarådets konvention samt ytterligare några bestämmelser. Framför allt skulle det nya rambeslutet innehålla bestämmelser på områdena materiell straffrätt, behörighet

och lagföring, offrens rättigheter i straffrättsliga förfaranden, hjälp till offer, särskilda skyddsåtgärder för barn, förebyggande verksamhet och övervakning.

- Alternativ 4: Ny lagstiftning (enligt alternativ 3) + åtgärder utan lagstiftningskaraktär (enligt alternativ 2)
- En ny lagstiftningsakt antas som omfattar det befintliga rambeslutet och nya bestämmelser. Den nya lagstiftningsakten kompletteras med åtgärder utan lagstiftningskaraktär, särskilt de som anges under alternativ 2.
- Att döma av analysen av de ekonomiska konsekvenserna, de sociala verkningarna och konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna synes alternativen 3 och 4 vara de bästa för att lösa problemet och uppnå målen med förslaget. Företrädesvis skulle alternativ 4 väljas.
- Kommissionen har gjort en konsekvensanalys som åtföljer det tidigare förslaget till rambeslut av den 25 mars 2009 om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer för sådan verksamhet, och som i tillämpliga delar också gäller för detta förslag till direktiv. Eftersom det förslag till direktiv som avses i denna motivering till sitt innehåll i väsentliga delar är identiskt med det tidigare förslaget till rambeslut kan den befintliga konsekvensanalysen anses gälla även det nya förslaget. Rapporten om konsekvensanalysen finns tillgänglig på

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls.

3. RÄTTLIGA ASPEKTER

3.1. Sammanfattning av den föreslagna åtgärden

Det nya direktivet skulle, utöver bestämmelserna i det befintliga rambeslutet, omfatta följande nya delar:

3.1.1. Materiell straffrätt

- Definition.
- Försvårande omständigheter och påföljder.
- Offrets befrielse från påföljd.

3.1.2. Behörighet och lagföring

- En bredare och mer bindande regel för extraterritoriell behörighet.
- Utredningsverktyg.

3.1.3. Hjälp och stöd till brottsoffer

- Inrättande av mekanismer för tidig identifiering av och hjälp till brottsoffer.

- Standard för stödåtgärder, däribland tillgång till nödvändig sjukvård, rådgivning och psykologiskt stöd.
- Särskilda åtgärder för barn.

3.1.4. *Skydd av brottsoffer i straffrättsliga förfaranden*

- Särskild behandling i syfte att förebygga sekundär viktisering.
- Skydd på grundval av en riskbedömning.
- Juridisk rådgivning och juridiskt ombud, också när det gäller att söka ersättning för skada.

3.1.5. *Förebyggande*

- Åtgärder som syftar till att minska efterfrågan på sexuella tjänster och billig arbetskraft.
- Utbildning.
- Kriminalisering av den som använder en persons tjänster med vetskap om att personen i fråga är offer för människohandel.

3.1.6. *Övervakning*

- Inrättande av nationella rapportörer eller motsvarande mekanismer.

3.2. **Förslaget mervärde i förhållande till Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel från 2005**

Förslaget bygger på Europarådets konvention och antar samma holistiska synsätt, som omfattar förebyggande, lagföring, skydd av brottsoffer och övervakning. Dessutom innebär framför allt följande delar av förslaget ett mervärde:

- En straffnivå som är nogt anpassad till brottets svårhetsgrad (artikel 4).
- En bredare och mer bindande regel för extraterritoriell behörighet enligt vilken en medlemsstat är skyldig att åtala personer som är medborgare eller har sin vanliga vistelseort i denna medlemsstat och som har begått människohandelsbrott utanför medlemsstatens territorium (artikel 9).
- Bredare tillämpningsområde för bestämmelsen om offrens befrielse från påföljd för deltagande i brottslig verksamhet, oavsett vilka olagliga medel som använts av människohandlarna (artikel 6).
- Bättre stöd till brottsoffer, särskilt när det gäller sjukvård (artikel 10).
- Särskilda skyddsåtgärder för barn som är offer för människohandel (artiklarna 12–14).
- Dessutom visar införandet av bestämmelser med liknande innehåll i EU-lagstiftningen på fördelarna med de skärpta kraven i EU:s rättsordning, dvs. att bestämmelserna träder i kraft omedelbart och genomförandet övervakas.

3.3. Rättslig grund

Artiklarna 82.2 och 83.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4. SUBSIDIARITETSPRINCIPEN

Medlemsstaterna kan av följande skäl inte i tillräcklig utsträckning själva uppnå målen för förslaget:

För att målen med kampen mot människohandel ska uppnås krävs samordnade insatser från medlemsstaterna liksom samarbete på internationell nivå. Skillnader i rättslig behandling mellan de olika medlemsstaterna hindrar samordnade insatser och försvårar internationell brottsbekämpning och internationellt rättsligt samarbete.

Genom att Europeiska unionen vidtar åtgärder kommer det att bli lättare att uppnå målen för förslaget och detta av följande skäl:

Förslaget innebär en större tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga och straffprocessrättsliga lagstiftning än vad som är fallet med det nuvarande rambeslutet. Detta kommer att positivt inverka på internationell brottsbekämpning och internationellt rättsligt samarbete liksom på det skydd och den hjälp som offren får. Förslaget är därför förenligt med subsidiaritetsprincipen.

5. PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

Förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen, eftersom det inskränker sig till det minimum som krävs för att de fastställda målen ska uppnås på europeisk nivå och inte går utöver vad som är nödvändigt för det syftet.

6. VAL AV REGLERINGSFORM

Föreslagen regleringsform: direktiv.

I kampen mot människohandel är det nödvändigt med en tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar på det straffrättsliga området för att förbättra det straffrättsliga samarbetet. I detta syfte föreskrivs i fördraget endast antagande av direktiv.

7. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget påverkar inte EU:s budget.

8. ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

8.1. Upphävande av gällande lagstiftning

Ett antagande av förslaget kommer att leda till upphävande av gällande lagstiftning.

8.2. Territoriell tillämpning

Förslaget till direktiv riktar sig till medlemsstaterna. Tillämpningen av detta direktiv på Förenade kungariket, Irland och Danmark kommer att fastställas i enlighet med protokoll nr 21 och 22 som är fogade till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer och om upphävande av rambeslut 2002/629/RIF

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 82.2 och 83.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹⁰,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande¹¹,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Människohandel är ett allvarligt brott, som ofta begås inom ramen för organiserad brottslighet, och en grov kränkning av de grundläggande rättigheterna som uttryckligen är förbjuden enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (2) Europeiska unionen har åtagit sig att förebygga och bekämpa människohandel och att skydda rättigheterna för de personer som faller offer för människohandel. I detta syfte har rådets rambeslut 2002/629/RIF av den 19 juli 2002 om bekämpande av människohandel¹² och EU:s plan för bästa metoder, standarder och förfaranden för att bekämpa och förhindra människohandel (2005/K 311/01)¹³ antagits. Parallellt med detta genomför EU också åtgärder i länder utanför EU som är ursprungsländer eller länder där offren för människohandel överförs, särskilt i syfte att öka medvetenheten, minska sårbarheten, stödja och hjälpa offren för människohandel, bekämpa de bakomliggande orsakerna till människohandel och bistå länder att utarbeta lämplig lagstiftning mot människohandel. Dessutom kommer samordningen av lagföring av fall av människohandel att underlättas genom antagandet av rådets rambeslut

¹⁰ EUT C , , s. .

¹¹ EUT C , , s. .

¹² EGT L 203, 1.8.2002, s. 1.

¹³ EUT C 311, 9.12.2005, s. 1.

2009/948/RIF om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden¹⁴.

- (3) I detta direktiv antas ett integrerat och holistiskt synsätt när det gäller kampen mot människohandel. Skärpt förebyggande och lagföring och bättre skydd av offrens rättigheter är de viktigaste målen för detta direktiv. Barn är mer utsatta och löper därför större risk att bli offer för människohandel. Vid tillämpningen av detta direktiv måste barnets bästa komma i främsta rummet i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och FN:s konvention om barnets rättigheter¹⁵.
- (4) Tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet¹⁶ från 2000 och Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel¹⁷ från 2005 är avgörande steg för att stärka det internationella samarbetet i kampen mot människohandel.
- (5) I syfte att angripa den senaste utvecklingen inom människohandel införs i detta direktiv ett vidare begrepp för vad som bör anses utgöra människohandel än det som används i rambeslut 2002/629/RIF och omfattar därför ytterligare former av utnyttjande. Vid tillämpningen av detta direktiv bör påtvingat tiggeri betraktas som en form av tvångsarbete eller tvångstjänst enligt definitionen i ILO:s konvention nr 29 angående tvångs- eller obligatoriskt arbete av den 29 juni 1930. Utnyttjande av tiggeri faller därför inom tillämpningsområdet för definitionen av människohandel endast om alla inslag i tvångsarbete eller tvångstjänster föreligger. Med beaktande av tillämplig rättspraxis bör giltigheten av ett eventuellt samtycke till att utföra en sådan tjänst bedömas i varje enskilt fall. När det gäller barn bör dock ett eventuellt samtycke aldrig betraktas som giltigt. Termen ”utnyttjande av brottslig verksamhet” bör förstås som utnyttjande av en person för att begå brott, bland annat fickstölder, snatterier och annan liknande verksamhet som är föremål för påföljder och som medför ekonomisk vinning. Definitionen omfattar också människohandel i syfte att avlägsna organ, vilket kan kopplas samman med organhandel och utgör en allvarlig kränkning av den mänskliga värdigheten och den fysiska integriteten.
- (6) Straffnivåerna i detta direktiv återspeglar den växande oron bland medlemsstaterna över den ökade människohandeln. Med hänsyn till brottets svårhetsgrad syftar direktivet till att ytterligare harmonisering och en högre straffnivå i EU. Om brottet begås under vissa omständigheter, t.ex. mot ett särskilt utsatt offer, bör straffet vara strängare. Inom ramen för detta direktiv bör särskilt utsatta personer omfatta åtminstone alla barn, och vuxna som är särskilt utsatta på grund av graviditet, hälsotillstånd eller funktionsnedsättning vid tidpunkten för brottet. Om brottet är särskilt allvarligt, till exempel om det har inneburit fara för offrets liv, har begåtts med

¹⁴ EUT L 328, 15.12.2009, s. 42.

¹⁵ Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, antagen och öppnad för undertecknande, ratificering och anslutning genom generalförsamlingens resolution 44/25 av den 20 november 1989.

¹⁶ Förenta nationernas tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, Palermo 2000.

¹⁷ Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel, Warszawa den 16 maj 2005, Council of Europe Treaty Series N. 197.

användande av grovt våld eller har vållat offret särskilt allvarlig skada, bör detta återspeglas i särskilt stränga påföljder. När det enligt detta direktiv hänvisas till överlämnande bör denna hänvisning tolkas i överensstämmelse med rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna¹⁸.

- (7) Offer för människohandel bör, i enlighet med de grundläggande principerna i de berörda medlemsstaternas rättssystem, skyddas från lagföring eller bestraffning för straffrättsliga handlingar såsom användning av falska handlingar eller brott som avses i prostitutions- eller invandringslagstiftningen, som offren har tvingats begå som en direkt följd av att de har utsatts för människohandel. Syftet med sådant skydd är att garantera offrens mänskliga rättigheter, undvika ytterligare viktigmisering och uppmuntra dem att träda fram som vittnen i straffrättsliga förfaranden mot gärningsmännen. Detta skydd utesluter inte lagföring eller bestraffning för brott som en person uppsåtligen har begått eller deltagit i.
- (8) För att utredning och lagföring av brott som rör människohandel ska leda till resultat bör de inte vara beroende av en anmälan eller angivelse av ett offer för att kunna inledas. Lagföring bör vara möjlig under en tillräckligt lång tidsperiod efter det att brottsoffret har uppnått myndighetsålder. Personal inom brottsbekämpande myndigheter och åklagare bör ha lämplig utbildning, även med sikte på att förbättra internationell brottsbekämpning och ökat internationellt rättsligt samarbete. De som har ansvaret för att utreda och lagföra sådana brott bör också ha tillgång till de utredningsverktyg som används vid organiserad brottslighet eller andra allvarliga brott, t.ex. avlyssning av kommunikation, dold övervakning inklusive elektronisk övervakning, övervakning av bankkonton och andra ekonomiska utredningar.
- (9) I syfte att säkerställa effektiv lagföring av internationella kriminella grupper som huvudsakligen är verksamma i en medlemsstat och som ägnar sig åt människohandel i tredjeländer, bör behörigheten för lagföring av människohandelsbrott fastställas i fall då gärningsmannen är medborgare eller har sin hemvist i en medlemsstat och brottet begås utanför den medlemsstatens territorium. På samma sätt bör behörigheten också fastställas i fall då brottsoffret är medborgare eller har sin hemvist i en medlemsstat, eller då brottet begås till förmån för en juridisk person som är etablerad inom en medlemsstats territorium, och brottet begås utanför denna medlemsstats territorium.
- (10) Medan rådets direktiv 2004/81/EG av den 29 april 2004 om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna¹⁹ behandlar utfärdandet av uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som fallit offer för människohandel och Europaparlamentets och rådet direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier²⁰ reglerar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av rätten att röra sig fritt och uppehålla sig på medlemsstaternas territorium, inbegripet skyddet mot utvisning, fastställs i detta

¹⁸ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

¹⁹ EUT L 261, 6.8.2004, s. 19.

²⁰ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77.

direktiv särskilda skyddsåtgärder för offer för människohandel. Detta direktiv omfattar följaktligen inte villkoren för deras vistelse på medlemsstaternas territorium.

- (11) Offer för människohandel måste ha möjlighet att utöva sina rättigheter effektivt. Därför bör hjälp och stöd finnas tillgängligt för offer före, under och en lämplig tid efter straffrättsliga förfaranden. För att hjälpen och stödet ska vara effektivt måste offret informeras och ge sitt samtycke till att exempelvis åtgärder för att upptäcka sjukdomar eller andra väsentliga stödåtgärder vidtas. Den hjälp och det stöd som ges bör åtminstone omfatta ett minsta antal åtgärder som är nödvändiga för att offret ska kunna återhämta sig och undkomma människohandlarna. När dessa åtgärder genomförs i praktiken bör en individuell bedömning i enlighet med nationella förfaranden genomföras för att beakta den berörda personens omständigheter och behov. En person bör erhålla hjälp och stöd så snart det finns en indikation om att han eller hon kan ha blivit utsatt för människohandel och oberoende av om personen är villig att träda fram som vittne. Hjälp bör ges förbehållslöst åtminstone till dess att de behöriga myndigheterna har fattat ett slutgiltigt beslut om betänketid och uppehållstillstånd, eller på annat sätt erkänner att personen är ett offer för människohandel. Om identifieringsprocessen avslutats eller betänketiden löpt ut och det visar sig att personen i fråga inte kan betraktas som berättigad till uppehållstillstånd eller i övrigt inte har laglig rätt att vistas i landet är den berörda medlemsstaten inte skyldig att fortsätta med sina hjälp- och stödåtgärder till den personen på grundval av detta direktiv. Om så är nödvändigt bör hjälpen och stödet fortsätta under en lämplig tid efter de straffrättsliga förfarandena, t.ex. om medicinsk behandling pågår på grund av allvarliga fysiska eller psykiska konsekvenser av brottet eller om offrets säkerhet äventyras på grund av vittnesmålet under de straffrättsliga förfarandena
- (12) I rådets rambeslut av 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden²¹ fastställs en rad rättigheter för brottsoffer i samband med straffrättsliga förfaranden, bland annat rätten till skydd och ersättning. Offer för människohandel bör dessutom få tillgång till juridisk rådgivning samt till juridiskt ombud, även när det gäller att söka ersättning för skada. Syftet med juridisk rådgivning är att offren ska kunna få information och rådgivning om de olika möjligheter som finns tillgängliga. Tillgången till juridisk rådgivning och juridiskt ombud bör vara kostnadsfri åtminstone när offret inte har tillräckliga ekonomiska resurser, på ett sätt som är förenligt med medlemsstaternas interna förfaranden. Eftersom det i synnerhet är osannolikt att barn som är offer för människohandel har sådana resurser, kommer tillgången till juridisk rådgivning och juridiskt ombud i praktiken att vara kostnadsfri för dem. Dessutom bör offren, på grundval av en individuell riskbedömning som utförs i enlighet med nationella förfaranden, skyddas från repressalier, hotelser och risken för att åter bli föremål för människohandel.
- (13) Offer för människohandel som redan utsatts för sådana övergrepp och sådan förnedrande behandling som människohandel ofta är förenad med, till exempel sexuell exploatering, våldtäkt, slaverilikhande förhållanden eller avlägsnande av organ, bör skyddas från sekundär viktimisering och ytterligare trauma under de straffrättsliga förfarandena. Offer för människohandel bör därför under brottsutredningar och straffrättsliga förfaranden erhålla behandling som är anpassad till deras individuella

²¹ EGT L 82, 22.3.2001, s. 1.

behov. Vid den individuella behovsbedömningen bör hänsyn tas till omständigheter som ålder, graviditet, hälsotillstånd, funktionshinder och andra personliga förhållanden samt till de fysiska och psykiska konsekvenserna av den brottsliga verksamhet som offret har utsatts för. Om och på vilket sätt behandlingen ska genomföras ska beslutas i varje enskilt fall i enlighet med nationell lagstiftning, regler om juridiskt handlingsutrymme, praxis och riktlinjer.

- (14) Utöver de åtgärder som är tillgängliga för alla offer för människohandel bör medlemsstaterna sörja för att särskilda hjälp-, stöd- och skyddsåtgärder finns tillgängliga för barn som är offer för människohandel. Dessa åtgärder bör utformas med tanke på barnets bästa och i överensstämmelse med FN-konventionen om barnets rättigheter. Om det råder osäkerhet om åldern på en person som har utsatts för människohandel och om det finns skäl att tro att han eller hon är under 18 år, bör den personen förutsättas vara ett barn och omedelbart erhålla hjälp, stöd och skydd. Hjälp- och stödåtgärder för barn som är offer för människohandel bör inriktas på deras fysiska och psykosociala återhämtning och på en varaktig lösning för den berörda personen. Eftersom barnoffer bör återintegreras i samhället så snart som möjligt, bör åtgärderna omfatta rätt till utbildning. Med hänsyn till att barn som är offer för människohandel är särskilt utsatta, bör kompletterande skyddsåtgärder finnas tillgängliga för att skydda dem i samband med förhör som ingår i brottsutredningar och straffrättsliga förfaranden.
- (15) Alla medlemsstater bör fastställa och/eller stärka sina strategier för att förebygga människohandel, inbegripet åtgärder för att minska den efterfrågan som ligger till grund för alla former av utnyttjande och åtgärder för att minska risken för att människor blir offer för människohandel, med hjälp av forskning, information, kampanjer för att öka medvetenheten samt utbildning. I sådana initiativ bör medlemsstaterna inta ett jämställdhetsperspektiv och anta ett synsätt som värnar om barnets rättigheter. Tjänstemän som sannolikt kommer i kontakt med offer eller potentiella offer för människohandel bör få lämplig utbildning för att kunna identifiera och hantera sådana offer. Sådan obligatorisk utbildning bör framför allt omfatta polismän, gränskontrolltjänstemän, yrkesinspektörer, hälso- och sjukvårdspersonal och konsulatpersonal, men kan också beroende på lokala förhållanden omfatta andra grupper av offentliga tjänstemän som sannolikt kommer i kontakt med människohandelsoffer i sitt arbete.
- (16) I direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt²² föreskrivs påföljder för arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU, som visserligen inte har åtalats eller dömts för människohandel men som utnyttjar arbete eller tjänster från en person med vetskap om att han eller hon är offer för människohandel. Dessutom bör medlemsstaterna överväga möjligheten att införa påföljder för dem som utnyttjar tjänster från en person med vetskap om att han eller hon är offer för människohandel. Denna ytterligare kriminalisering skulle kunna inbegripa arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas lagligt i EU och EU-medborgare, samt även omfatta personer som köper sexuella tjänster från en person som är offer för människohandel, oavsett deras nationalitet.

²² EUT L 126, 30.6.2004, s. 24.

- (17) Nationella övervakningssystem, till exempel nationella rapportörer eller motsvarande mekanismer, bör inrättas av medlemsstaterna på ett sätt som passar deras interna organisation och med beaktande av behovet av en minimistruktur med fastställda uppgifter, i syfte att bedöma hur människohandeln utvecklas, mäta resultaten av åtgärder för att bekämpa människohandel och regelbundet rapportera till de berörda nationella myndigheterna.
- (18) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att bekämpa människohandel, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på egen hand och därför, på grund av åtgärdernas omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på EU-nivå får EU vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artiklarna 3 och 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (19) Detta direktiv tar hänsyn till de grundläggande rättigheterna och beaktar de principer som erkänns i synnerhet i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt principen om människans värdighet, förbudet mot slaveri, tvångsarbete och människohandel, tortyr och annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, barnets rättigheter, rätten till frihet och säkerhet, yttrandefrihet och informationsfrihet, skydd av personuppgifter, rätten till ett effektivt rättsmedel och en opartisk domstol samt principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff. Detta direktiv syftar särskilt till att sörja för att dessa rättigheter och principer respekteras fullt ut och måste genomföras i enlighet med detta.
- (20) [I enlighet med artiklarna 1, 2, 3 och 4 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Förenade kungariket och Irland meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv] ELLER [Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kommer Förenade kungariket och Irland inte att delta i antagandet av detta direktiv och är därför inte bundna av det och omfattas inte av dess tillämpning]. I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 22) om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv och är därför inte bundet av det och omfattas inte av dess tillämpning.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1 **Syfte**

Detta direktiv syftar till att fastställa minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom området människohandel. Det syftar också till att införa gemensamma bestämmelser för att stärka åtgärderna för att förebygga sådana brott och förbättra skyddet av brottsoffer.

Artikel 2
Människohandelsbrott

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att följande uppsåtliga gärningar är straffbelagda:

Rekrytering, transport, överföring, hysande eller mottagande av personer, inbegripet utbyte eller överföring av kontroll över den personen, genom hot om eller användning av våld eller andra former av tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, maktmissbruk eller missbruk av en persons utsatta situation eller givande eller mottagande av betalning eller förmåner för att erhålla samtycke från en person som har kontroll över en annan person i syfte att utnyttja denna person
2. En utsatt situation föreligger när personen inte har något verkligt eller godtagbart alternativ till att underkasta sig utnyttjandet.
3. Utnyttjande ska innebära åtminstone utnyttjande av andras prostitution eller andra former av sexuell exploatering, tvångsarbete eller tvångstjänster, inklusive tiggeri, slaveri eller slaveriliknande förhållanden, trälldom, utnyttjande av brottslig verksamhet eller avlägsnande av organ.
4. Samtycke från den som är offer för människohandel till det avsedda eller faktiska utnyttjandet ska sakna betydelse, om något av de medel som anges i punkt 1 har använts.
5. När en handling som avses i punkt 1 involverar ett barn ska det vara ett straffbelagt människohandelsbrott, även om inget av de medel som anges i punkt 1 har använts.
6. I detta direktiv avses med *barn* varje person som är under 18 år.

Artikel 3
Anstiftan, medhjälp och försök

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att anstiftan av samt medhjälp eller försök till något av de brott som avses i artikel 2 är straffbelagt.

Artikel 4
Påföljder

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att ett brott som avses i artikel 2 är belagt med ett maximistraff på minst fem års fängelse.
2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att ett brott som avses i artikel 2 är belagt med ett maximistraff på minst tio års fängelse, om brottet har begåtts under någon av följande omständigheter:
 - a) Brottet har begåtts av en offentlig tjänsteman i samband med hans eller hennes tjänsteutövning.

- b) Brottet har begåtts mot ett offer som var särskilt utsatt, vilket i samband med detta direktiv ska inbegripa åtminstone barnoffer, och vuxna som var särskilt utsatta på grund av graviditet, hälsotillstånd eller funktionsnedsättning.
 - c) Brottet har begåtts inom ramen för en kriminell organisation i den mening som avses i rambeslut 2008/841/RIF²³.
 - d) Brottet har uppsåtligt eller av grov oaktsamhet inneburit fara för offrets liv.
 - e) Brottet har begåtts med användande av grovt våld eller vållat brottsoffret särskilt allvarlig skada.
3. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att ett brott som avses i artikel 3 är belagt med effektiva, proportionella och avskräckande påföljder som kan leda till överlämnande.

Artikel 5

Juridiska personers ansvar

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att juridiska personer kan ställas till ansvar för något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 och som begås till deras förmån av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personen, grundad på någon av följande befogenheter:
 - a) Befogenhet att företräda den juridiska personen.
 - b) Befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar.
 - c) Befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Medlemsstaterna ska också sörja för att en juridisk person kan ställas till ansvar i de fall, där bristande övervakning eller kontroll från en person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person under dennes ansvar att begå något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 till förmån för den juridiska personen.
3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 ska inte utesluta straffrättsliga förfaranden mot fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3.
4. I detta direktiv avses med *juridisk person* varje enhet som har denna juridiska ställning enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt offentliga internationella organisationer.

²³ EUT L 300, 11.11.2008, s. 42.

Artikel 6
Sanktioner för juridiska personer

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att en juridisk person som har ställts till ansvar i enlighet med artikel 5.1 och 5.2 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, som ska innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och som får innefatta andra sanktioner, såsom
 - a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
 - b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
 - c) rättslig övervakning,
 - d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
 - e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 7
Offrets befrielse från lagföring eller påföljd

Medlemsstaterna ska, i överensstämmelse med de grundläggande principerna i sitt rättssystem, sörja för att det finns möjlighet att avstå från att lagföra eller straffa människohandelsoffer för deras deltagande i brottslig verksamhet, när de har tvingats att begå dessa brott som en direkt följd av att de utsatts för någon av de gärningar som avses i artikel 2.

Artikel 8
Utredning och lagföring

1. Medlemsstaterna ska sörja för att utredning eller lagföring av brott som avses i artiklarna 2 och 3 inte är beroende av anmälan eller angivelse av ett offer och att straffrättsliga förfaranden kan fortsätta även om offret har tagit tillbaka sina uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra lagföring av ett brott som avses i artiklarna 2 och 3 under en tillräckligt lång tidsperiod efter det att offret har uppnått myndighetsålder.
3. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att de personer, enheter eller avdelningar som har ansvaret för att utreda eller lagföra de brott som avses i artiklarna 2 och 3 har lämplig utbildning.
4. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att effektiva utredningsverktyg, som de som används beträffande organiserad brottslighet eller andra allvarliga brott, är tillgängliga för de personer, enheter eller avdelningar som har ansvaret för att utreda eller lagföra de brott som avses i artiklarna 2 och 3.

Artikel 9
Behörighet

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet när det gäller något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 när
 - a) brottet helt eller delvis har begåtts inom medlemsstatens territorium, eller
 - b) gärningsmannen är medborgare i den medlemsstaten eller har sin hemvist på dess territorium, eller
 - c) brottet har begåtts mot en medborgare i den medlemsstaten eller en person som har sin hemvist på dess territorium, eller
 - d) brottet har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad på den medlemsstatens territorium.
2. En medlemsstat får besluta att den inte ska tillämpa, eller att den endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter ska tillämpa, de behörighetsregler som anges i punkt 1 c och 1 d om brottet har begåtts utanför dess territorium.
3. Vid lagföringen av ett brott som avses i artiklarna 2 och 3, vilket begåtts utanför den berörda medlemsstatens territorium, ska varje medlemsstat, när det gäller punkt 1 b, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att dess behörighet inte är beroende av
 - a) att gärningarna är straffbelagda på den plats där de begicks, eller
 - b) att åtal endast får väckas på grundval av en anmälan från offret på den plats där brottet begicks, eller en formell underrättelse från den stat där brottet begicks.
4. Medlemsstaterna ska i överensstämmelse med detta meddela kommissionen om de beslutar att tillämpa punkt 2, i förekommande fall med uppgift om de särskilda fall eller särskilda omständigheter då beslutet gäller.

Artikel 10
Hjälp och stöd till offer för människohandel

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att brottsoffer får hjälp och stöd före, under och en lämplig tid efter de straffrättsliga förfarandena så att de kan utöva de rättigheter som fastställs i rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden och i det här direktivet.
2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att en person erhåller hjälp och stöd så snart de behöriga myndigheterna får en indikation på att personen i fråga kan ha varit utsatt för något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3.
3. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att hjälp och stöd till ett offer inte är beroende av att offret är villigt att träda fram som vittne.

4. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att inrätta lämpliga mekanismer som syftar till att i ett tidigt skede upptäcka offer samt ge hjälp och stöd till dessa, i samarbete med relevanta stödorganisationer.
5. De hjälp- och stödåtgärder som avses i punkt 2 ska ges med informerat samtycke och åtminstone omfatta en levnadsstandard som kan säkerställa offrens försörjning genom åtgärder som lämplig och säker bostad och materiellt understöd liksom nödvändig sjukvård, inbegripet psykologisk vård, rådgivning och information på ett språk som de kan förstå samt, vid behov översättning och tolkning, liksom tillgång till utbildning för barn. Medlemsstaterna ska tillgodose offer med särskilda behov.

Artikel 11

Skydd av människohandelsoffer under brottsutredningar och straffrättsliga förfaranden

1. De skyddsåtgärder som anges i denna artikel ska tillämpas utöver de rättigheter som fastställs i rambeslut 2001/220/RIF.
2. Medlemsstaterna ska sörja för att offer för människohandel har tillgång till kostnadsfri juridisk rådgivning samt till juridiskt ombud, även när det gäller att söka ersättning för skada. Tillgången till juridiskt ombud ska vara kostnadsfri när offret inte har tillräckliga ekonomiska resurser. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 14.2 när offret är ett barn.
3. Utan att det påverkar rätten till försvar ska medlemsstaterna, om det står i överensstämmelse med de grundläggande principerna i dess rättssystem och när så är lämpligt, tillåta att identiteten för ett offer för människohandel som agerar som vittne inte avslöjas.
4. Medlemsstaterna ska sörja för att offer för människohandel erhåller lämpligt skydd, på grundval av en individuell riskbedömning, bland annat genom att få tillgång till program för vittnesskydd eller andra liknande åtgärder, om det är lämpligt och i enlighet med nationell lagstiftning eller nationella förfaranden.
5. Utan att det påverkar rätten till försvar, och i överensstämmelse med en individuell bedömning av offrets personliga omständigheter som görs av de behöriga myndigheterna, ska medlemsstaterna sörja för att offer för människohandel erhåller särskild behandling som syftar till att förebygga sekundär viktimisering genom att, i möjligaste mån och i enlighet med nationell lagstiftning samt regler om juridiskt handlingsutrymme, praxis eller riktlinjer, undvika följande:
 - a) Onödig upprepning av förhör under utredning, åtal och rättegång.
 - b) Visuellt kontakt mellan brottsoffer och gärningsmän, även under avläggande av vittnesmål som vid förhör och motförhör, genom lämpliga hjälpmedel, bland annat användning av lämplig kommunikationsteknik.
 - c) Avläggande av vittnesmål inför öppna dörrar.
 - d) Onödiga frågor om privatlivet.

Artikel 12

Allmänna bestämmelser om hjälp, stöd och skyddsåtgärder för barn som är offer för människohandel

1. Barn som är offer för människohandel ska ges hjälp, stöd och skydd med beaktande av barnets bästa.
2. Om det råder osäkerhet om åldern på en person som har utsatts för människohandel och om det finns skäl att tro att personen är ett barn, ska medlemsstaterna sörja för att personen förutsätts vara ett barn så att han eller hon erhåller omedelbar tillgång till hjälp, stöd och skydd i enlighet med artiklarna 13 och 14.

Artikel 13

Hjälp och stöd till barn som är offer för människohandel

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att de särskilda åtgärder för att på kort och lång sikt bistå och stödja barn som är offer för människohandel i deras fysiska och psykosociala återhämtning genomförs efter en individuell bedömning av varje enskilt barns särskilda omständigheter, med beaktande av barnets synpunkter, behov och problem.
2. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder, när så är lämpligt och möjligt, för att ge hjälp och stöd till familjen till det barn som är offer för människohandel, när familjen befinner sig på medlemsstatens territorium. Framför allt ska medlemsstaterna, där det är lämpligt och möjligt, tillämpa artikel 4 i rådets rambeslut 2001/220/RIF på den familjen.
3. Denna artikel ska tillämpas utöver artikel 10.

Artikel 14

Skydd av barn som är offer för människohandel under brottsutredningar och straffrättsliga förfaranden

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att de rättsliga myndigheterna i samband med brottsutredningar och straffrättsliga förfaranden utser en särskild företrädare för det barn som är offer för människohandel när, enligt den nationella lagstiftningen, personerna med föräldraansvar inte kan företräda barnet på grund av en intressekonflikt mellan dem och barnet, när det inte finns någon medföljande vuxen eller om barnet skilts från sin familj.
2. Medlemsstaterna ska sörja för att barnoffer omedelbart får tillgång till kostnadsfri juridisk rådgivning samt till juridiskt ombud, även när det gäller att söka ersättning för skada.
3. Utan att det påverkar rätten till försvar ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att följande iakttas i samband med straffrättsliga förfaranden som rör något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3:

- a) Att barnet förhörs utan onödigt dröjsmål efter det att uppgifterna har rapporterats till de behöriga myndigheterna.
 - b) Att barnet, vid behov, förhörs i lokaler som utformats eller ställts i ordning för detta ändamål.
 - c) Att barnet, vid behov, förhörs av eller genom yrkeskunniga personer som är särskilt utbildade för detta ändamål.
 - d) Att samma personer, om så är möjligt och lämpligt, håller alla förhör med barnet.
 - e) Att antalet förhör blir så få som möjligt och endast utförs om det är strikt nödvändigt för de straffrättsliga förfarandena.
 - f) Att barnet får åtföljas av sitt juridiska ombud eller, om så är lämpligt, av en vuxen som han eller hon själv har valt, såvida det inte föreligger ett motiverat beslut som fastställer något annat med avseende på den personen.
4. Medlemsstaterna ska, i samband med utredningar av något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att alla förhör med ett barn som är offer för människohandel eller, i förekommande fall, med ett barnvittne, får videofilmas, och att dessa videoinspelade förhör får användas som bevisning i straffrättsliga förfaranden inför domstol, i enlighet med bestämmelserna i den nationella lagstiftningen.
5. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att sörja för att det i samband med straffrättsliga förfaranden i domstol som rör något av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 kan beslutas att
- a) förhöret ska genomföras inom lyckta dörrar.
 - b) barnet får höras i domstolen utan att vara närvarande, framför allt genom användning av lämplig kommunikationsteknik.
6. Punkterna 1, 3, 4 och 5 ska tillämpas utöver artikel 11.

Artikel 15 **Förebyggande**

- 1. Medlemsstaterna ska eftersträva att minska den efterfrågan som ligger till grund för alla former av utnyttjande som är relaterade till människohandel.
- 2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder, till exempel informationskampanjer och kampanjer för att öka medvetenheten samt forsknings- och utbildningsprogram, när så är lämpligt i samarbete med det civila samhällets organisationer, i syfte att öka medvetenheten och minska risken för att människor, särskilt barn, faller offer för människohandel.
- 3. Medlemsstaterna ska främja regelbunden utbildning för tjänstemän som sannolikt kommer i kontakt med offer och potentiella offer, däribland poliser ute på fältet,

gränskontrolltjänstemän, yrkesinspektörer, hälso- och sjukvårdspersonal och konsulatpersonal, så att de kan identifiera och hantera offer och potentiella offer för människohandel.

4. Medlemsstaterna ska överväga att vidta åtgärder för att straffbelägga användning av tjänster som omfattas av någon av de former av utnyttjande som avses i artikel 2, när denna användning sker med vetskap om att personen i fråga är offer för ett brott som avses i artikel 2.

Artikel 16

Nationella rapportörer eller motsvarande mekanismer

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att inrätta nationella rapportörer eller motsvarande mekanismer. Uppgifterna för dessa mekanismer ska omfatta bedömningar av hur människohandeln utvecklas, mätning av resultaten av åtgärder för att bekämpa människohandel och rapportering till de berörda nationella myndigheterna.

Artikel 17

Upphävande av rambeslut 2002/629/RIF

Rambeslut 2002/629/RIF om bekämpande av människohandel ska upphöra att gälla, dock utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller tidsfristen för införlivande med nationell lagstiftning.

Hänvisningar till det upphävda rambeslutet ska anses som hänvisningar till det här direktivet.

Artikel 18

Genomförande

1. Medlemsstaterna ska senast [TVÅ ÅR EFTER ANTAGANDET] sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser tillsammans med en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och detta direktiv.
2. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 19

Rapportering

1. Senast [fyra år efter antagandet] och därefter vart tredje år ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet med eventuella nödvändiga förslag.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen översända all information som behövs för att utarbeta den rapport som avses i punkt 1. Denna information ska omfatta en ingående beskrivning av de åtgärder som vidtagits enligt artikel 8 samt artiklarna 10–16 och en redogörelse för överväganden om möjliga åtgärder enligt artikel 15.4

Artikel 20

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 21

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Bryssel den [...]

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande